

Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming

Bestaande blootstellingsituaties

Werkt u met ioniserende straling? Dan moet u weten dat sinds 6 februari 2018 de regelgeving op het gebied van stralingsbescherming is veranderd. Het Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming vervangt het Besluit stralingsbescherming. Deze factsheet gaat in op veranderingen in de regelgeving voor situaties met ongeplande aanwezigheid van radioactiviteit.

Reden verandering

Nieuwe Europese regelgeving, de richtlijn 2013/59/EURATOM, verplicht alle lidstaten van de Europese Unie hun nationale wetgeving op het gebied van stralingsbescherming aan te passen. Deze aanpassing zorgt ervoor dat alle landen in de Europese Unie met dezelfde eisen rondom stralingsbescherming werken. Sinds 6 februari 2018 moeten de lidstaten de nieuwe richtlijn hebben ingevoerd.

Veranderingen vanaf 6 februari 2018

In het Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming (Bbs) wordt het onderscheid tussen *handelingen, werkzaamheden en interventies* vervangen door een situatiegebaseerde benadering. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen gepland gebruik van ioniserende straling, ongevallen en incidenten alsmede ongeplande aanwezigheid van radioactiviteit. Dit laatste valt onder de zogeheten *bestaande blootstellingsituaties*. Het gaat bijvoorbeeld om blootstellingen vanwege gebeurtenissen uit het verleden (nasleep radiologische noodsituatie) en blootstellingen aan natuurlijke radionucliden in woningen en gebouwen.

Het Bbs maakt onderscheid tussen bestaande blootstellingsituaties waarvoor een ondernemer verantwoordelijk is en bestaande blootstellingsituaties waar geen verantwoordelijke is aan te wijzen. Op bestaande blootstellingsituaties waarvoor een ondernemer verantwoordelijk is, zijn de regels voor een geplande blootstellingssituatie van toepassing.

Om leden van de bevolking te beschermen in bestaande blootstellingsituaties zijn in het Bbs *referentieniveaus* geïntroduceerd. Dit is een nieuw instrument voor optimalisatie en is een waarde voor een effectieve dosis, equivalente dosis of voor een activiteitsconcentratie. Hoewel het geen limiet is, moet overschrijding van het referentieniveau zoveel mogelijk worden voorkomen.

Voor een bestaande blootstellingsituatie geldt een referentieniveau van 20 millisievert als jaarlijkse effectieve dosis. Voor radonconcentraties

binnenshuis en voor gammastraling uit bouwmaterialen zijn in het Bbs aparte referentieniveaus vastgesteld.

Constaateert u binnen uw eigen bedrijf of instelling een bestaande blootstellingsituatie? Dan moet u binnen drie maanden na het constateren ervan een kennisgeving doen aan de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) via het ANVS-loket.

Radon

In de Europese richtlijn is veel aandacht voor blootstelling van de bevolking en werknemers aan radon. Radon is een radioactief edelgas dat van nature ontstaat in de bodem en in bouwmaterialen die daarvan worden gemaakt. Radon kan vanuit de bodem en vanuit bouwmaterialen in gebouwen terechtkomen. Wanneer radon vervalft, ontstaan dochternucliden die zich aan stofdeeltjes in de lucht kunnen hechten. De radondochters die via de stofdeeltjes worden ingeademd en in de longen verder vervallen dragen bij aan het risico op het krijgen van longkanker. (Voor meer informatie over radon: rivm.nl/radon)

Radon referentieniveaus

In het Bbs zijn referentieniveaus vastgesteld voor radon in woningen, in openbare gebouwen en op werkplekken. Voor het referentieniveau is een waarde van 100 Bq/m³ gekozen. Daarnaast kan via een ministeriële regeling voor aangewezen specifieke categorieën van openbare gebouwen een hoger referentieniveau voor radon tot maximaal 300 Bq/m³ worden vastgesteld.

Nationaal actieprogramma radon

In het Bbs is opgenomen dat de betrokken ministers een nationaal actieprogramma radon vaststellen. Het nationaal actieprogramma radon is bedoeld om de lange termijn risico's van blootstelling aan radon in woningen, openbare gebouwen en op werkplekken te beheersen. Met behulp van nationale meetcampagnes kunnen

bijvoorbeeld geografische gebieden worden geïdentificeerd waar de radonconcentratie in een significant aantal woningen, openbare gebouwen en werkplekken naar verwachting het nationale referentieniveau zal overschrijden. Indien nodig bevat het programma voorstellen voor maatregelen om de radonconcentratie te verlagen. De ANVS is belast met de coördinatie van het nationaal actieprogramma radon.

Gammastraling uit bouwmaterialen

In de Europese richtlijn is ook aandacht voor de externe blootstelling van de bevolking aan gammastraling uit bouwmaterialen. Gammastraling uit bouwmaterialen draagt (naast radon en thoron) bij aan de stralingsdosis die leden van de bevolking in woningen en openbare gebouwen oplopen.

In het Bbs is een referentieniveau vastgesteld van 1 millisievert per jaar voor de dosis die jaarlijks in de woning wordt ontvangen door gammastraling uit bouwmaterialen. In de Regeling basisveiligheidsnormen stralingsbescherming (Rbs) zijn bouwmaterialen aangewezen die aandacht behoeven vanwege de door deze materialen uitgezonden gammastraling (zie kader).

Toetsingsmethoden

Om te kunnen bepalen of het referentieniveau mogelijk wordt overschreden wanneer de aangewezen bouwmaterialen worden toegepast, zijn er toetsingsmethoden vastgesteld in de ANVS-verordening basisveiligheidsnormen stralingsbescherming (Vbs). In Bijlage 11 van de Vbs staan de vier methoden die u kunt gebruiken om uw bouwmaterialen te toetsen wanneer deze op de lijst staan.

Wat betekent dit voor u?

Produceert u bouwmaterialen of brengt u bouwmaterialen in de handel die op de lijst van grondstoffen en bouwmaterialen staan? Dan moet u toetsen of het referentieniveau van 1 millisievert per jaar niet wordt overschreden wanneer het bouw materiaal wordt toegepast in woningen of gebouwen.

Blijkt na deze toetsing dat dit referentieniveau wordt overschreden? Dan moet u een kennisgeving doen aan de ANVS.

Produceert u bouwmaterialen die **niet** op de lijst staan? Dan is het bouw materiaal vrijgesteld van kennisgeving. Dit geldt ook wanneer het bouw materiaal niet wordt gebruikt in een gebouw.

Lijst van grondstoffen en bouwmaterialen die aandacht behoeven t.a.v. gammastraling

Natuurlijke materialen:

- a. Aluinschalie
- b. Bouwmaterialen of grondstoffen van natuurlijke magmatische oorsprong:
  - Granitoiden;
  - Porfier;
  - Tuf;
  - Puzzolaan;
  - Lava;
  - Zirkoonzand.

Grondstoffen op basis van restmateriaal uit industrieën:

- Vliegas;
  - Fosfo(r)gips;
  - Forforhoudende slakken;
  - Tinslakken;
  - Koperslakken;
  - Slib van de aluminiumproductie;
  - Restmateriaal van de staalproductie.
- (Rbs bijlage 6.1)

Meer informatie

Het Rijk faciliteert ondernemers, vergunninghouders, deskundigen en eindgebruikers met diverse communicatiemiddelen in een toolkit, waarin meer informatie staat over de nieuwe regelgeving stralingsbescherming. Zie: autoriteitnvs.nl/stralingsbescherming. Heeft u specifieke vragen of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met de ANVS.

September 2018

Deze tekst kwam tot stand in samenwerking met partners binnen het Rijk, bedrijfsleven en deskundigen die werken aan stralingsbescherming. Aan de inhoud van deze factsheet kunnen geen rechten worden ontleend.